

КАЗАХСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ЭЛ-ФАРАБИ атындағы КАЗАК; ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТ!

**ФИЛОЛОГИЯ, ӘДЕБИЕТТАНУ ЖӘНЕ ЭЛЕМ ТІЛДЕРІ ФАКУЛЬТЕТІ
КАЗАК ФИЛОЛОГИЯСЫ КАФЕДРАСЫ**

**«КАЗАК; ТЫ БІЛІМІ: ЖАҢА ҒЫЛЫМИ ПАРАДИГМАЛАР МЕН
ОҚИТУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»**

атты халықаралық ғылыми-теориялық конференция

Алматы

«Арыс»

2012

МАЗМУНЫ

ПЛЕНАРЛЫҚ БАЯНДАМАЛАР

Сагындыку-лы б. Туркі тшдершедеп дауысты дыбыстардың даму тарихы.....	7
Жан, Динжиц. Қазіргі казак тшнң ақпарат кезі категориясы.....	10
Алишина Х. Тобольское наследие профессора Н.Ф. Катанова.....	15
Манкеева Ж. Қазіргі казак тш бшмшедеп жана ғылыми парадигмалардың қалыптасу урфісі.....	18
Момынова Б. Ым-ишараттардың семиотикалық тектері мен функционалдығы.....	22
Әбшхак М. Әдебиет пен тшдң қатынасының бір қыры.....	25
Мулдағалиева А., Окушева Г. Специалист ХХІ века. Каким он должен быть?.....	28
Еркш А. Кене ұйғыр жазбасы «Алтун Яруктың» аударылу мезгі және қытайдағы буддизм аударма дәстүршен.....	31
Болаш Шекей. Арнаулы атаулардың аудармасы туралы.....	34
Шалабай Б. Магін прагматикасы.....	40
Садықов Т., Демирйүрек Й. Бир Муундуу сездегу ундештуктун фоностатистикасы.....	42
Смагулова Г. Метафораның когнитивтік-дискурстық сипаты.....	45
Махмуд Аллахманлы. Фольклорист Бахлул Бехджат и произведение «История Гачага Наби».....	49
Әлкебаева Д. Тілдік сана.....	51
Таева Р., Коңырбекова Т. On some aspects of teaching foreign language disciplines to graduates.....	54
Әбдшәпмулы Д. Қдай Тэйжынның еліміне байланысты Қытай архивтершен табылған бір парша хат және оның тш.....	57

-I-

КАЗАК ТЫ БІЛІМШІ ЖАҚА ЗЕРТТЕУ УДЕРІСТЕРІ МЕН КОММУНИКАТИВТІ-ФУНКЦИОНАЛДЫ БАҒЫТТАРЫ

Ақышбекова Г. Қала тшшш зерттелуі туралы.....	«...64
Әдшбекова Ж. Тігмесім феномені эмпатияның психолінгвистикалық негіздері.....	68
Әнесова Ү. Семиотикалық таңбалар жүйесінде символдар.....	72
Бейсембаева С. Кинесикалық компоненттер және олардың ауызша сейлеуде берілу жолдары.....	78
Бектемірова Б., Карагойшиева Д. Мәдениаралық құндылықтардың тшдк ерекшеліктері (казак, орыс, ағылшын тілдері негізінде).....	82
Бектздіанова Ж., Молдасан К. Тшдң дамуы және оны зерттеудің мәселелері.....	86
Ергубекова Ж. Эпикалық этномәдени концепттердің фразеологизмдер арқылы вербалдануы (тшдк Кермісі).....	91
Есенова К. Саяси дискурстағы метафоралар қолданысының прагматикасы.....	94
Жакишева М. Қазіргі ақпараттық технологиялардың педагогикалық мүмкіндіктері.....	98
Жусанбаева С. Олен М9ТініНін семантикалық байланыстылығы.....	100
Жубаева О. Морфологиялық репрезентация - концептуалды мазмунның берілу жолдарының бірі.....	104
Ибраимова Ж. Тш бшмшедеп коммуникативтік семантика мәселесі.....	108
Кенжекенова К. Адам аттарының қалыптасуының элеуметтік мәдени негізі.....	112
Калиулы Б. Дуниетанымның бейнелері және олардың ғылымтанымдық сипаты.....	116
Қошқарбаева Б., Хусаин Р. Ағылшын, казак тілдерінде диалекттердің ұлттық-мәдени ерекшеліктері.....	119
Қутжанова Г. Бағалау мағынасының зерттелуі.....	122
Мағжан С. Бейвербалды семиотика, негізгі бірліктері.....	125
Маретбаева М. Қазіргі таңда мәтін лингвистикасының даму бағыты мен теориялық мәселелерше қысқаша шолу.....	128
Мәмбетова М. Тшдк санадағы клишелік құрылымдыр.....	134
Муратбек Б. Бағалаушылық лексиканың лингвистикалық мәселелері.....	138
Оспанғалиева А. Жарнаманың дискурстық табиғаты.....	141

Күі ыншылар катты желюке салып леюте Как только преследователи броси-лись в тартканда, Жайык атын тежеп, қрлын кетердк погоню, Жайык, придержав коня, поднял руку. Тасемен де катарласып бегеле берген. Тасемен, поравнявшись, тоже остановился, және жиналыста шеипмді жактап не карсы дауыс беру:

Бауыржай: - Кдрсы кетерген кол жок!.. - Против никто не поднял руку, поэтому данное! Сонымен бул шемпмліз бір ауыздан решение принято единогласно, - произнес кабылданды. Бауыржан.

Осы дешейдеп ым тшщ дыбыстык тшге сэйкесттпн сонымен бірге ым, ишаралардың варианттылығы да дәлелдейдг Мысалы, коштасу кезшде келе-адей ым, ишараларды колдану: *цол булгау, орамалын булгау, тымагын булгау.*

Бм, ишаралар сездер секйшд тел және кірме болуы мумкш. Яғни бір халыктан екініуі халыкка, оір говор, диа)гект немесе тшден баска говор, диалект немесе тшге ауысуы мумкш. Орыс тшшен енген ишарага *цол cosy, цол шапалацтау»* жатады.

Сол бір жарасымды кершю кезш-де Зрители в восторге заплодировали, залдагылар узак кол согып оз суй-спистерш бишпрген болатын .

Сондай-ак архаизм ым, ишаралар, оныц ишнде тарихи ым, ишаралар да бар. Мысалы, *«т!зерлеп,цол цусырып, тагзым ету»* - сәлемдесу ишарасы.

Тьерлеп, кол кусырып, тагзым ету (уэзір). Встав на колено, прижав руки к груди. поздаровался(визирь).

Дыбыстык тшде кэаби сездер болатыны секшді кинесикалык «тшде» де кэшби ым, ишаралар бар. Олар нактылы жагдайларда және непзшен багынышты адамдарга техникалык тэсшдер мен операцияларды гусшдйзу ушш колданышады. Кэсіби ым, ишаралардың басты кызметі - жумыс эдю-тэсшдерш кайталау.

Бм, ишаралар, оныц шшде табу турпайы болуы мумкш. Мысалы, «колын шыгару».

Оларга мше су! - деп К,ылышбай колын - Вот они получают воду! - Кылышбай показал шыгарды. фигу.

Морфологиялык денгейге келеек, морфологиялык мэн-магыналардың, оныц ішме эЫресе, олардың керсеткптершщ (сенпк, сандык, шактык, т.б.) баламалары, сэйкестіктері ым, ишараларда тіңгі жок-

Бм, ишараларды турлі морфологиялык категориялардың сездерше уксатуга болады. Олардың Кефтбірі еЫмджерге (езшщ кеудесше нускау - «мен»), устеулерге (багытты нускау), сан есімдерге (сандарды саусақпен керсету) уксайды, сирек те болса сын есіМ-предикаттарды («акымак» ишарасы), зат есімдерді («акша» ишарасы).

***

В данной статье рассматриваются кинесические компоненты и способы их передачи в устной речи.

AAA

This article deals with non-verbal components and the ways of their expressions in speaking.

МЭДЕНИАРАЛЫЦ КҰНДЫЛЫКТАРДЫЦ ТІЛДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

(цазац, орыс, агылышын тiвидері негiзтде)

*Эл-Фараби атындагы Цазац улттышуниверситет! Цазацстан (Алматы)
ф.г.к., доцент Б.С. Бектемрова, ф.г.к., PhD Д.А. Царагойшиева*

«Every language is a temple in which the soul of those who speak it is enshrined» - said Oliver Wendell Holmes.

Оливер Уендел Холмстыц <орбір тш - осы тшде сейлейтш адамдардың жан дуниесі сакталатын гивадатхана існегес, - деген тужырымы тшдщ адам **ОМирме** гана емес, сонымен